

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ імені С. П. КОРОЛЬОВА

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КОНКУРС НА КРАЩЕ НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ
ЖИТОМИРСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ІНСТИТУТУ
імені С. П. КОРОЛЬОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Житомирського військового інституту
імені С. П. Корольова
протокол № 9 від “ 27 ” лютого 20 25 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом начальника Житомирського
військового інституту імені С. П. Корольова
від “ 28 ” лютого 20 25 р. № 153

Житомир
2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про конкурс на краще навчальне видання Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова (далі – Положення) визначає систему організаційної та науково-методичної роботи щодо проведення конкурсу на краще навчальне видання (далі – конкурс) у Житомирському військовому інституті імені С. П. Корольова (далі – військовому інституті).

1.2. Конкурс проводиться з метою:

стимулювання розроблення науково-педагогічними працівниками військового інституту інноваційних, методично грамотних навчальних видань, які відповідають сучасним стандартам вищої освіти та потребам здобувачів вищої освіти;

підвищення ефективності використання навчальної літератури в освітній діяльності;

покращення навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін.

1.3. Головними завданнями конкурсу є:

визначення кращого навчального видання, яке здійснюється шляхом оцінювання якості видання, його відповідності сучасним науковим, психолого-педагогічним, методичним та поліграфічним вимогам;

активізація діяльності науково-педагогічних працівників військового інституту зі створення навчальної літератури за спеціалізаціями підготовки здобувачів вищої освіти у військовому інституті, особливо з тих дисциплін, які не мають достатнього навчально-методичного забезпечення;

підвищення якості навчально-методичних видань, оптимізація їх світоглядного та виховного спрямування відповідно до стандартів вищої освіти за рахунок творчого підходу науково-педагогічних працівників;

виявлення та впровадження в освітній процес найбільш ефективних авторських розробок, які сприяють підвищенню якості освіти й мотивації здобувачів вищої освіти;

забезпечення оновлення змісту дисциплін з урахуванням останніх наукових досягнень і технологій;

виявлення, апробація, узагальнення і популяризація перспективного педагогічного досвіду окремих викладачів інституту з основних напрямлень розвитку системи освіти і досягнень науки, із сучасних освітніх технологій і засобів навчання, впровадження їх інноваційних проєктів та розробок в практику освітнього процесу військового інституту шляхом видання навчально-методичної літератури, що створює умови для професійного зростання викладачів та обміну досвідом.

1.4. Проведення конкурсу регламентується цим Положенням, а також відповідно до таких нормативно-правових актів:

Державний стандарт України ДСТУ 3017:2015 "Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять";

Методичні рекомендації щодо порядку підготовки до видання навчальної, довідкової та наукової літератури в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, затверджені Департаментом військової освіти та науки 22.07.2020;

інші положення, рекомендації та вказівки органів військового управління, нормативно-правові акти в галузі освіти й видавничої справи;

накази й розпорядження начальника військового інституту та його заступників;

рішення вченої ради військового інституту.

1.5. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

навчальна література – електронні та паперові видання, що створені для забезпечення освітнього процесу, які містять наукову, навчальну, методичну та / або практичну інформацію, спрямовану на досягнення здобувачами освіти визначених результатів навчання (електронні підручники та навчальні посібники, підручники, а також навчальні, навчально-практичні та навчально-методичні посібники);

навчальне видання – видання, що містить систематизовані відомості наукового або прикладного характеру, викладені у зручній для вивчення й викладання формі.

1.6. До навчальної літератури, яка приймається на конкурс, належать:

основні види:

підручник – навчальне видання, що містить у повному обсязі систематизований виклад навчальної дисципліни, відповідає навчальній програмі та має відповідний, офіційно наданий гриф;

навчальний посібник – навчальне видання, що доповнює або частково (повністю) замінює підручник;

курс лекцій – навчальне видання повного викладу тем навчальної дисципліни, визначених програмою;

конспект лекцій – навчальне видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни;

навчально-методичний (методичний) посібник – навчальний посібник, основним змістом якого є методика викладання навчальної дисципліни (її розділу, частини) або методика щодо розвитку та виховання особистості;

додаткові види:

методичні рекомендації – навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни, роду практичної діяльності, з методики виконання окремих завдань, певного виду робіт і заходів;

практикум – навчальний посібник, що містить сукупність практичних завдань і / або вправ із певної навчальної дисципліни, які сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок; різновидом практикумів є збірники задач і вправ, тестові завдання, збірники текстів;

навчальний наочний посібник – навчальний посібник, основним змістом якого є зображення, що унаочнюють предмет навчальної дисципліни;

практичний посібник – виробничо-практичне видання, призначене практичним працівникам для оволодіння знаннями та навичками у виконанні будь-якої роботи, операції, процесу;

довідник – довідкове видання прикладного характеру, побудоване за алфавітом назв статей або в систематичному порядку;

словник – довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, термінів тощо), доповнених відповідними довідковими даними;

альбом – книжкове або комплектне аркушеве видання, що має або не має пояснювального тексту;

атлас – альбом зображень різних об'єктів (карт, креслень, малюнків), що пропонується з метою навчання або практичного використання.

2. КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ ТА ЕЛЕМЕНТИ, ЗА ЯКИМИ ВОНИ ОЦІНЮЮТЬСЯ

Навчальна література, яка подається на конкурс, має відповідати встановленим вимогам до таких елементів:

2.1. Наявність у *загальній структурі* видання змісту (переліку розділів), вступу (передмови), питань або тестів для самоконтролю, обов'язкових та додаткових завдань, вправ, прикладів тощо, довідково-пошукового апарату, додатків.

2.2. В *основному тексті* як дидактично та методично обробленому і систематизованому навчальному матеріалі повинні простежуватися:

відповідність робочій програмі навчальної дисципліни;

науковість, послідовність, логічність викладу матеріалу;

відповідний встановленим вимогам обсяг матеріалу, оптимальність його розподілу відповідно до норм навчального часу;

використання інноваційних педагогічних технологій;
спрямованість навчального матеріалу на формування науково-теоретичного мислення, мотивації навчання, світоглядних позицій;
направленість на самостійне користування виданням;
врахування попередньої підготовки здобувачів освіти;
поєднання з попередніми та наступними виданнями курсу;
використання міжпредметних зв'язків;
використання засобів виразності й образності мови, доступність викладу матеріалу;
використання матеріалу, допущеного до відкритого опублікування.

2.3. Практичні завдання (питання для самоконтролю, тести, задачі, завдання, вправи тощо):

оптимальне розміщення в структурних частинах видання (наприклад, наприкінці кожного параграфу);
зв'язок теоретичного матеріалу з практичними завданнями;
наявність практичних завдань різного ступеня складності, різноманітних та оригінальних за змістом;
необхідність використання здобувачами освіти для виконання практичних завдань обчислювальної техніки, інших засобів навчання, довідкової літератури;
спрямованість на розвиток логічного мислення, пізнавальну діяльність та самостійну творчу працю здобувачів освіти.

2.4. Ілюстративний матеріал (схеми, таблиці, малюнки, рисунки, фотознімки тощо):

доцільність та оптимальність використання для розкриття, пояснення або доповнення теоретичного матеріалу;
методична цінність;
відповідність ступеню підготовленості здобувачів освіти;
відсутність зайвої інформації;
якість типографічного відтворення;
виконання однотипних ілюстративних матеріалів в єдиному стилі;
наявність кольорових ілюстрацій.

2.5. Довідково-пошуковий апарат (предметний, іменний, інші покажчики, списки використаної та рекомендованої літератури):

доцільність та оптимальність у виборі типу покажчика (предметний, іменний, персоналій, хронологія дат та подій, назв творів тощо);
зручне користування покажчиками, прийнятне зорове сприйняття матеріалу;
використання найновіших авторитетних джерел;

наявність та правильне оформлення бібліографічних списків використаної літератури, джерел, з яких отримано факти або інші відомості;
наявність та правильне оформлення списку рекомендованої літератури (для самостійного опрацювання, для поглибленого вивчення теми тощо);
відповідність бібліографічних записів у списках вимогам чинних державних стандартів.

3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ

3.1. Конкурс проводиться на базі навчально-методичного кабінету навчального відділу на підставі наказу начальника військового інституту й охоплює навчальні видання, що вийшли друком у типографії військового інституту або в інших видавництвах протягом встановленого наказом терміну, а також електронні навчальні видання.

3.2. Для участі у конкурсі приймаються навчальні видання, розроблені одним автором або авторським колективом, у складі якого не менше ніж 2/3 співробітників інституту.

Обов'язковою умовою участі у конкурсі є використання навчального видання в освітньому процесі.

3.3. Конкурс проводиться за номінаціями (відповідно до видів навчальної літератури, які викладені у пункті 1.6 цього Положення):

"Краще навчальне видання основного виду" (підручник, навчальний посібник, курс лекцій, конспект лекцій, навчально-методичний (методичний) посібник);

"Краще навчальне видання додаткового виду" (методичні рекомендації, практикум, навчальний наочний посібник, практичний посібник, довідник, словник, альбом, атлас);

"Краще електронне навчальне видання".

3.4.1. Робота подається у вигляді завершеної друкованої праці.

3.4.2. Електронне навчальне видання подається на будь-яких електронних носіях за вибором авторів.

3.4.3. Документи супроводження, які додаються до роботи:

заявка встановленого Положенням зразка, підписана автором(-ами) та керівником підрозділу (додаток 1);

розгорнута анотація обсягом не більше двох сторінок, яка містить коротку характеристику видання та обґрунтування його новизни, відмінності від попередніх видань, значення для освітнього процесу;

копія робочої програми навчальної дисципліни, для забезпечення якої призначене видання;

не менше двох рецензій або відгуків.

3.5. Для організації, проведення та підбиття підсумків конкурсу наказом начальника військового інституту створюється конкурсна комісія.

3.5.1. Персональний склад конкурсної комісії визначається наказом начальника військового інституту та формується з начальників навчального відділу, редакційно-видавничого відділення, начальників (завідувачів) кафедр за напрямками гуманітарних, фундаментальних, професійно-орієнтованих, військово-спеціальних і спеціальних дисциплін, завідувача навчально-методичного кабінету навчального відділу.

Головування покладається на заступника начальника військового інституту з навчальної роботи.

3.5.2. Організація роботи конкурсної комісії покладається на її голову, заступника та секретаря, які планують проведення засідань, порядок розгляду конкурсних видань, забезпечують комісію необхідними документами, готують пропозиції до проектів наказів начальника інституту, установлюють терміни оформлення відповідних документів, інформації, оголошень тощо.

3.5.3. Конкурсна комісія у строки, визначені наказом начальника військового інституту, проводить роботу за певними етапами, а саме:

приймання та реєстрація навчальних видань та документів супроводження (за пунктом 3.4.3 цього Положення);

попередній розгляд та відбір п'яти навчальних видань за кожною номінацією на підставі попереднього аналізу представлених навчальних видань та документів супроводження, що до них додаються;

оцінювання навчальних видань, що пройшли попередній відбір, за критеріями, викладеними у розділі 2 цього Положення.

3.5.4. Результати оцінювання (кількість балів) конкурсних навчальних видань, що пройшли попередній відбір, кожний член конкурсної комісії виставляє в аркушах оцінювання встановленого зразка (додаток 2 до цього Положення).

Оцінювання за кожним критерієм проводиться за 5-бальною системою.

3.5.5. Краще навчальне видання у кожній номінації визначається за сумою набраних балів. Остаточне рішення приймається простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів конкурсної комісії. У разі рівного розподілу голосів ухвальним є голос голови комісії.

3.5.6. Рішення конкурсної комісії оформляється протоколом, який підписують голова, його заступник та всі члени комісії.

3.6. Переможці конкурсу – автори кращих навчальних видань, а також інші його учасники заохочуються владою начальника військового інституту.

ЗАЯВКА

на участь у конкурсі на краще навчальне видання

Повна назва	_____
навчального видання	_____
Вид видання	_____
	(підручник, словник, практикум, методичні рекомендації тощо)
Вихідні дані	_____
Відомості про авторів	
<i>Перший автор</i>	
Прізвище, ім'я, по батькові	_____
Місце роботи	_____
Посада	_____
Науковий ступінь	_____
Вчене звання	_____
Творчий внесок у видання	_____
Особистий підпис	_____
<i>Другий автор</i>	
Прізвище, ім'я, по батькові	_____
Місце роботи	_____
Посада	_____
Науковий ступінь	_____
Вчене звання	_____
Творчий внесок у видання	_____
Особистий підпис	_____
<i>Третій автор</i>	
Прізвище, ім'я, по батькові	_____
Місце роботи	_____
Посада	_____
Науковий ступінь	_____
Вчене звання	_____
Творчий внесок у видання	_____
Особистий підпис	_____
<i>Четвертий автор</i>	
Прізвище, ім'я, по батькові	_____
Місце роботи	_____
Посада	_____
Науковий ступінь	_____
Вчене звання	_____
Творчий внесок у видання	_____
Особистий підпис	_____
Дата заповнення	_____
Керівник підрозділу	_____

АРКУШ ОЦІНЮВАННЯ
конкурсного навчального видання

(автори та назва конкурсного навчального видання)

Критерії оцінювання	Бали
Доцільність <i>загальної структури</i> навчального видання (наявність змісту (переліку розділів), вступу (передмови), питань або тестів для самоконтролю, обов'язкових та додаткових завдань, вправ, прикладів тощо, довідково-пошукового апарату, додатків)	
Основний текст навчального матеріалу:	
відповідність робочій програмі навчальної дисципліни	
відповідний встановленим вимогам обсяг матеріалу, оптимальність його розподілу відповідно до норм навчального часу	
науковість, послідовність, логічність викладу матеріалу	
використання інноваційних педагогічних технологій	
спрямованість навчального матеріалу на формування науково-теоретичного мислення, мотивації навчання, світоглядних позицій	
направленість на самостійне користування виданням	
врахування попередньої підготовки здобувачів освіти	
поєднання з попередніми та наступними виданнями	
використання міжпредметних зв'язків	
використання засобів виразності й образності мови, доступність викладу матеріалу	
використання матеріалу, допущеного до відкритого опублікування	
Практичні завдання (питання для самоконтролю, тести, задачі, завдання, вправи тощо):	
оптимальне розміщення в структурних частинах видання (наприклад, наприкінці кожного параграфу)	
зв'язок теоретичного матеріалу з практичними завданнями	
наявність практичних завдань різного ступеня складності, різноманітних та оригінальних за змістом	
необхідність використання здобувачами освіти для виконання практичних завдань обчислювальної техніки, інших засобів навчання, довідкової літератури	
спрямованість на розвиток логічного мислення, пізнавальну діяльність та самостійну творчу працю здобувачів освіти	

Ілюстративний матеріал (схеми, таблиці, малюнки, рисунки, фотознімки тощо):	
доцільність та оптимальність використання для розкриття, пояснення або доповнення теоретичного матеріалу	
методична цінність	
відповідність ступеню підготовленості здобувачів освіти	
відсутність зайвої інформації	
якість типографічного відтворення	
виконання однотипних ілюстративних матеріалів в єдиному стилі	
наявність кольорових ілюстрацій	
Довідково-пошуковий апарат (предметний, іменний, інші покажчики, списки літератури):	
доцільність та оптимальність у виборі типу покажчика (предметний, іменний, персоналій, хронологія дат та подій, назв творів тощо)	
зручне користування покажчиками, прийнятне зорове сприйняття матеріалу	
використання найновіших авторитетних джерел	
наявність та правильне оформлення бібліографічних списків використаної літератури та джерел, з яких отримано факти або інші відомості	
наявність та правильне оформлення списку рекомендованої літератури (для самостійного опрацювання, для поглибленого вивчення теми тощо)	
відповідність бібліографічних записів у списках вимогам чинних державних стандартів	
УСЬОГО БАЛІВ	

Член конкурсної комісії _____
(військове звання, підпис, власне ім'я, прізвище)

" _____ " _____ 20__ р.